

**LABORATORIUM PATOMORFOLOGII KLINICZNEJ**

Laboratorium Patomorfologii Klinicznej wykonuje badania histopatologiczne i cytologiczne:

Badania materiału operacyjnego, badania śródoperacyjne, badania histo- i immunohistochemiczne, biopsje aspiracyjne cienkoigłowe, cytologię złuszczeniową płynów i płwocin, cytologię ginekologiczną, badania sekcyjne oraz konsultacje histopatologiczne.

**Spis telefonów LPK:**

37-41 prof. Wojciech Biernat - Kierownik LPK

37-40 Sekretariat - Anna Łukasiewicz

37-57 Zgłaszanie badań doraźnych, przyjmowanie materiału do badań, rejestracja

37-75 Prosektorium – kancelaria

37-59 Pokój lekarski dr Grażyna Kobierska-Gulida

37- 42 Pokój lekarski lek Adam Gorczyński (lekarz-rezydent)

37-43 Pokój lekarski lek Michał Bieńkowski (lekarz-rezydent)

37-45 Pokój lekarski lek Jolanta Szade, lek Jacek Kowalski

37-46 Pokój lekarski dr Szymon Wojtylak, dr Mirosław Roter, dr Anton Żawrocki mgr Beata Pieczyńska

37-48 Pokój lekarski dr Joanna Lakomy, dr Rafał Pęksa

**Godziny pracy laboratorium** 7.00-14.35

**Godziny przyjmowania materiału** 7.30-14.35

**Miejsce dostarczenia materiału** okienko podawcze LPK w budynku CMI, poziom 0, skrzydło C1 (naprzeciwko windy 10-11,) jest dzwonek przy okienku

**Zasady postępowania przy pobieraniu i dostarczaniu materiału przeznaczonego do badań w LPK**

**1. SPOSOBY UTRWALENIA MATERIAŁU**

Materiał do badania – zależnie od rodzaju badania i materiału - przysyła się do Laboratorium Patomorfologii UCK nieutrwalony lub utrwalony.

| Rodzaj materiału i badania                                                                                                                                                                                                                              | Sposób utrwalenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Uwagi                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Badanie śródoperacyjne                                                                                                                                                                                                                               | Materiał <b>nieutrwalony</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Dostarczyć niezwłocznie po pobraniu                                                         |
| 2. Materiał pooperacyjny do badań rutynowych (nie śródoperacyjnych) <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wycinki z endoskopii</li> <li>• Wyskrobiny</li> <li>• Wycinki z biopsji gruboigłowych</li> <li>• Trepanobiopaty szpiku kostnego</li> </ul> | Materiał utrwalony <b>formaliną zbuforowaną</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                             |
| 3. Płyny i popłuczyny z jam ciała oraz zawartość torbieli <ul style="list-style-type: none"> <li>• Popłuczyny oskrzelowe i pęcherzykowe,</li> <li>• wydzielina oskrzelowa</li> <li>• Plwocina</li> <li>• Mocz</li> </ul>                                | Materiał <b>nieutrwalony</b><br><br>Gdy niemożliwe jest szybkie dostarczenie materiału dopuszcza się jego utrwalenie <b>alkoholem etylowym czystym lub skażonym</b> (do określonej objętości płynu dodać taką samą objętość alkoholu 96% lub 99% czystego lub skażonego) lub przechowanie nieutrwalonego materiału w temp 4-8 st. C maksymalnie do 5 godzin. | Materiał nieutrwalony dostarczyć niezwłocznie po pobraniu – maksymalnie w ciągu 0,5 godziny |
| 4. Mocz                                                                                                                                                                                                                                                 | Materiał <b>nieutrwalony</b><br><br>Nie są wymagane specjalne warunki przygotowania pacjenta do oddania moczu. Istnieje możliwość pobrania moczu od pacjenta w LPK.                                                                                                                                                                                          | Dostarczyć niezwłocznie po pobraniu - maks. 0,5 godz.                                       |
| 4. Płyn mózgowo-rdzeniowy                                                                                                                                                                                                                               | Materiał <b>nieutrwalony</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Dostarczyć niezwłocznie po pobraniu - maks. 0,5 godz.                                       |
| 5. Rozmazy z biopsji cienkoigłowych<br>Wymazy szczoteczkowe i inne gotowe rozmazy                                                                                                                                                                       | Szkiełka z rozmazami utrwalone w <b>70% alkoholu etylowym czystym lub skażonym</b> lub utrwalone preparatem typu <b>Cytofix</b> i wysuszone                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                             |
| 6. Rozmazy cytologii ginekologicznej                                                                                                                                                                                                                    | Szkiełka z rozmazami utrwalone preparatem typu <b>Cytofix</b> i wysuszone lub utrwalone w <b>70% alkoholu etylowym czystym lub skażonym</b>                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                             |

**Rodzaje utrwalcza :**

- 1) **10% formalina zbuforowana** jest to 4% roztwór wodny formaldehydu (otrzymywany przez rozcieńczenie 40% formaldehydu w proporcji 1:9) buforowany fosforanami, o pH 7
- 2) **Alkohol etylowy 70% czysty lub skażony izopropanolem** (np. R01, A01) lub innym związkiem skażającym, który jest zalecany do skażenia etanolu przy wykonywaniu badań histopatologicznych i cytologicznych

## 2. POSTĘPOWANIE PRZY POBIERANIU MATERIAŁÓW UTRWALANYCH FORMALINĄ

**(materiałów pooperacyjnych do badania rutynowego oraz wycinków z endoskopii, wyskrobin, wycinków z biopsji gruboigłowych, trepanobiopsji szpiku kostnego)**

Przed przystąpieniem do zabiegu operacyjnego należy przygotować:

pojemnik (lub pojemniki) na materiał tkankowy: polipropylenowe, nie wchodzące w reakcje z formaliną szczelnie zamykane, najlepiej zakręcane o objętości odpowiedniej do spodziewanej wielkości materiału

Materiał po pobraniu w trakcie zabiegu należy jak najszybciej włożyć do pojemnika z 10% buforowaną formaliną.

Materiały tkankowe powinny być umieszczone w formalinie o objętości 10 razy większej od objętości tkanki. Duże materiały należy umieścić w pojemniku z taką objętością formaliny, aby materiał swobodnie pływał w roztworze. Jeżeli tkanka nie zanurza się w formalinie (mimo jej odpowiedniej objętości) i pływa na powierzchni tkankę w pojemniku należy przykryć warstwą ligniny lub gazy.

Każdy pojemnik z materiałem zalany formaliną należy opisać. Opis powinien zawierać:

- 1) - Dane pacjenta – Imię i nazwisko, PESEL lub datę urodzenia (**naklejka kodowa w przypadku materiału z klinik**)
- 2) - Rodzaj materiału znajdującego się w pojemniku - jeżeli od jednego pacjenta wysyła się więcej niż jeden pojemnik z materiałem konieczne należy opisać rodzaj materiału na pojemniku lub oznaczyć pojemnik numerem i ten sam numer podać na skierowaniu opisując równocześnie rodzaj materiału.

### UWAGA:

**Każdy materiał nadesłany do badania musi być opatrzony skierowaniem.**

**Pojemniki i skierowania zanieczyszczone płynami ustrojowymi lub formaliną oraz materiał nadesłany w słoikach szklanych, opakowaniach spożywczych lub w strzykawce z igłą nie będzie przyjmowany do badania.**

### I. Postępowanie przy pobieraniu materiałów do badania śródoperacyjnego

Przed planowanym badaniem śródoperacyjnym należy zgłosić je telefonicznie do LPK **telefon 58 349 -37-57**

Materiał po pobraniu w trakcie zabiegu należy włożyć do pustego pojemnika (bez formaliny)

Pojemnik zamknąć i opisać danymi pacjenta, (naklejka kodowa w przypadku materiału z klinik)

dołączyć skierowanie do badania śródoperacyjnego i **jak najszybciej** dostarczyć do LPK. Na skierowaniu prosimy umieścić nr telefonu pod który należy przekazać wynik badania.

### II. Postępowanie przy pobieraniu płynów, popłuczyn, plwociny i moczu.

Jeżeli objętość materiału pobranego od pacjenta jest większa niż 50 ml do 100 ml pobrany płyn należy wymieszać w pojemniku, do którego został pobrany po czym-do badania- odlać z niego ok. 50 do 100 ml do czystego pojemnika. Przy mniejszej objętości płynu należy go w całości przeznaczyć do badania.

**UWAGA. Płyny z jam ciała nieutralizowane należy pobrać do próbki z EDTA lub heparyną (aby uniemożliwić tworzenie się skrzepu).**

Pojemniki oznaczyć (jak opisano powyżej)

Materiał wraz ze skierowaniem jak najszybciej dostarczyć do Laboratorium Patomorfologii.

Jeżeli nie ma możliwości szybkiego dostarczenia materiału, należy go utrwalić. W tym celu należy płyn wlać do pojemnika, zwracając uwagę na to, aby jego objętość wynosiła maksymalnie połowę objętości pojemnika.

Sprawdzić objętość materiału i dodać do niego taką samą objętość alkoholu 96% czystego lub skażonego, zakręcić pojemnik i potrząsając nim wymieszać pobrany materiał z utrwalaczem.

Pojemnik oznaczyć danymi pacjenta. Do pojemnika lub kilku pojemników z materiałem pochodzącym od jednego pacjenta należy dołączyć skierowanie do badania.

**UWAGA. Płyn mózgowo rdzeniowy** zawsze należy przysyłać do badania **bez utrwalania, najszybciej jak to możliwe.**

Materiał cytologiczny pobrany strzykawką należy przełożyć do plastikowego, zakręcanego pojemnika.

### **III. Postępowanie przy pobieraniu rozmazów z biopsji cienkoigłowych, wymazów szczoteczkowych i innych gotowych rozmazów cytologicznych oraz rozmazów cytologii ginekologicznej**

Przed wykonaniem rozmazów należy przygotować:

- 1) szkiełka podstawowe opisane nazwiskiem pacjenta lub ewentualnie numerem cytologii wpisanym również na skierowaniu do badania.
- 2) Cytofix lub pojemnik na szkiełka ( najlepiej zakręcany, plastikowy) z utrwalaczem - (alkohol etylowy 70% czysty lub skażony). Należy zwrócić uwagę aby utrwalacz nie wylewał się w czasie transportu. Pojemnik oznaczyć danymi pacjenta.
- 3) Szkiełka podstawowe z wykonanymi rozmazami należy natychmiast (tak aby rozmaz nie zdążył wyschnąć na szkiełku) pokryć Cytofixem i wysuszyć lub natychmiast włożyć do pojemnika z utrwalaczem.
- 4) Do materiału na szkiełkach dołączyć skierowanie.